

Motnje izreke glasov so pogoste pri predšolskih in šolskih otrocih, prav tako pa so v določenem odstotku prisotne tudi pri odraslih. Starši pogostokrat menijo, da se bodo odstopanja v izreki določenih glasov spontano popravila z razvojem otroka, vendar v večini primerov temu ni tako. Motnje izreke so lahko pokazatelj resnejših težav na področju otrokovega jezikovnega razvoja, zato je nujno potreben obisk pri logopedu.

KAKO PREPOZNATI MOTNJE IZREKE GLASOV?

Motnje izreke glasov se pojavijo v treh oblikah:

- **izpuščanje glasu (omisija):** otrok določenega glasu ne izgovori (na primer namesto RIBA reče IBA, namesto KRAVA reče KAVA);
- **zamenjava glasu (substitucija):** otrok določen glas ali skupino glasov, ki jih ne zmore

izgovoriti, zamenja z drugim glasom (na primer namesto ŠOLA reče SOLA, namesto ROKA reče LOKA ali JOKA);

- **nepravilna izreka glasu ali skupine glasov (distorzija):** otrok sicer izgovarja določene glasove, vendar jih izgovarja nepravilno (na primer medzobna izreka sičnikov in šumnikov, »pomehčana« izreka glasov /š/, /ž/ in /č/, francoski (grlni) izgovor glasu /r/).

Motnje izreke glasov so lahko **sistematične**, ko otrok v svojem govoru določene glasove vedno izpusti oziroma izgovarja na enak način (bodisi jih zamenja bodisi jih izgovori nepravilno), in **nesistematične**, ko otrok določen glas v nekaterih besedah izpusti, v drugih ga zamenja ali dodaja, v določenih besedah ga pove nepravilno, v nekaterih pa ga lahko izgovori povsem pravilno. Nesistematične motnje izreke glasov, ki se ne pojavljajo prepogosto, so lahko del tipičnega govornega razvoja vse **do četrtega leta starosti**. Če vztrajajo v otrokovem govoru tudi po četrtem letu starosti, lahko govorimo o **nesigurni sliki besed**, pri čemer otrok lahko:

- izpušča glasove ali zloge v besedah (na primer BANANA = NANA),
- dodaja glasove ali zloge v besedah (na primer LOKOMOTIVA = LOKOMOKOTIVA),
- zamenja mesto glasu ali zloga v besedi (na primer ŽELVA = ŽEVLA).

ZAKAJ SE POJAVLJAJO MOTNJE IZREKE GLASOV PRI OTROCIH?

Vzroki motenj izreke glasov so raznoliki in mnogokrat težko določimo, zakaj točno so prisotna odstopanja v izreki glasov pri otroku. Na nastanek motenj izreke glasov lahko vplivajo otrokova govornila (struktura in gibljivost), podaljšana raba dude in stekleničke ali pa sesanje palca. Vzrok motenj izreke glasov je lahko blaga izguba sluha kot tudi slabše razvit fonematski sluh, zaradi katerega otrok težje sliši razlike med glasovi. Prav tako pa so lahko motnje v izreki glasov rezultat slabšega govornega modela iz okolice kot tudi odraščanja otroka v socialno ogroženem okolju. Motnje izreke glasov so pogosto prisotne tudi pri otrocih z različnimi razvojnimi zaostanki in sindromi.

KAKO POMAGATI?

V primeru motenj izreke glasov **poiščite pomoč logopeda**. V času, ko čakate na logopedski pregled, lahko otroku, ki ima težave pri izreki glasov, pomagata tako, da ste **dober govorni model** (z otrokom govorite pravilno in ne »pootročeno«). Če se otrok svojih težav pri izreki glasov zaveda, mu **bodite v oporo** in ga v spontanem govoru **ne popravljajte**, prav tako pa ga zaradi načina njegovega govora **ne izpostavljajte** in se mu **ne posmehujte** ter to preprečite tudi drugim.

KDAJ K LOGOPEDU?

V primeru, da otrok med **tretjim in četrtem letom starosti** še ne izgovarja glasov /k/, /g/,

/h/ in /l/ oziroma jih zamenjuje z drugimi glasovi, se obrnite na logopeda. Prav tako se naročite k logopedu, če otrok v tem obdobju nepravilno izgovarja določene glasove (na primer grlni /r/, medzobna izreka sičnikov in šumnikov). V tem starostnem obdobju so dopustna razvojna odstopanja pri izreki sičnikov in šumnikov ter glasu /r/ (na primer »pomehčana« izreka sičnikov in šumnikov, zamenjava glasu /r/ z glasom /l/).

Med **četrtem in petim letom starosti** so dopustna razvojna odstopanja pri izreki šumnikov in glasu /r/. Na logopeda se obrnite, če so prisotna odstopanja v izreki drugih glasov.

Pri **petih letih** naj bi otrok pravilno izgovarjal vse glasove. V primeru, da otrokova izreka glasov še ni pravilna, se naročite k logopedu.

Vir: Benc Štuka N. (2010). Poremećaji izgovora. V D. Andrešić, N. Benc Štuka (ur.), *Kako dijete govori?* (str. 19–26). Zagreb: Planet Zoe.